

Onderwijs een wezenlijk recht

Begin 1900 maakte de leerplicht een eind aan kinderarbeid¹. Dat gaf de mogelijkheid om naast schoolgang, ook huisonderwijs en thuisonderwijs o.b.v. richtingsbezwaar te geven. Wat een geweldige stap is dat geweest. En wat een verschil voor de kinderen. Onderwijs i.p.v. vele uren (gedwongen) arbeid.

Huisonderwijs / amendement 1969

In 1969 is in een amendement het huisonderwijs afgeschaft, omdat hier minimaal gebruik van zou worden gemaakt (volgens zeggen). De motivatie en de geldigheid van dit amendement lijken heden ten dagen vraagtekens op te leveren en tegenstrijdigheden met onze grondwet te vertonen. En juist in deze tijd zou huisonderwijs mogelijk voor een heel aantal thuiszitters een prachtige gelegenheid kunnen zijn om los te komen uit het schoolsysteem waarin zij zijn vastgelopen, niet kunnen en/of willen functioneren of niet aansluit bij hen als uniek individu. Onderwijs is een wezenlijk recht en lijkt te zijn geworden tot een zwaarte en een plicht. Is dit het doel van het recht op onderwijs of schieten we juist hiermee het doel voorbij ten aanzien van het kind en de ouders?

Thuisonderwijs / richtingsbezwaar

Wij hebben de vrijheid van ons land ondermeer te danken aan leiders die voor vrijheid wilde strijden. De vrijheid van geweten om God te dienen was en bleef het leidende beginsel in de strijd tegen Spanje (16/17e eeuw). De Prins van Oranje schreef in een brief aan zijn moeder waarom de strijd werd voortgezet, namelijk: "Het enige wat de de vijand ons aanbiedt, is dat we het Woord van God zullen verlaten. Godzijdank wil niemand dat graag doen, maar men wil liever het uiterste eraan wagen, dan die schat te verliezen".² Dit gold voor de Prins, de Staten-Generaal en de Raad van State. Zij hielden tevens algemene bid- en vastendagen. Ook wij willen in vrijheid van geweten God dienen en die schat doorgeven aan onze kinderen en kindskinderen.

Vrijstelling van rechtswege / Wet tot wijziging van de leerplicht 1969

Van die schat lijkt echter weinig zichtbaar in onze huidige politiek. De vrijheid die we van rechtswege hebben ontvangen, is reeds met voeten getreden door gemeenten en wethouders, zoals bijvoorbeeld door de heer Hugo de Jonge. Wantrouwen en controle lijken de overhand te hebben. Met dit wetsvoorstel scheidt men een keurslijf voor kind en gezin, waarbij wantrouwen vanuit inspectie en gemeente vrij spel heeft. Diverse extreme voorwaarden worden aan ouders gesteld, die zelfs het onbekostigd onderwijs niet heeft en die tegenstrijdig zijn met de grondwet. Dit wetsvoorstel opleggen in een gezinssituatie biedt weinig perspectief. Het lijkt er eerder op dat thuisonderwijs ongewenst is.

Kortom:

De overheid zou juist door haar zorgplicht een brug kunnen slaan om ouders, die de moed hebben om hun kinderen thuisonderwijs te geven op diverse gebieden te ondersteunen. Wij als ouders hebben de eindverantwoordelijkheid voor opvoeding en onderwijs en nemen onze verantwoordelijkheid. Stop met achterdocht en wantrouwen, ga met ons mee bouwen.

Kan het ook anders?

¹ wikipedia geschiedenis kinderarbeid

² Een vrije natie, pagina 48 schrijver Alex van Vuuren

Een aantal punten ter tafel:

1. Laten we huisonderwijs en thuisonderwijs in ere herstellen; erken ook dat het schoolsysteem niet altijd toereikend is en dat er kinderen gebaat zijn bij een andere aanpak. Laat ouders daarin hun verantwoordelijkheid mogen nemen. De retorische vraag: “ Kan het ook anders?”, speelt hierin een grote rol. Implementeer geen schoolsysteem in een gezin.
2. Inventariseer op welke wijze ouders kunnen worden bijgestaan met het oog op financiën (subsidie/belasting/toeslagen), werkdruk/lasten, beschikbaar stellen van middelen/materialen, deelname in activiteiten o.a. gericht op toekomstig werk, ondersteunen bij het maken van plannen die aansluiten bij de toekomst van het kind, didactische vaardigheden en begeleiding zo nodig en/of indien gewenst.
3. Betrek verenigingen hierin zoals het Thuisonderwijsverbond (TOV) en de NVvTO en andere ervaringsdeskundigen, die thuisonderwijs als vorm van onderwijs volledig accepteren en verlangend zijn om het optimale uit kind en ouders te halen. Intervisie voor ouders werkt zeer krachtig en is uitermate ondersteunend. De rol van de vereniging kan worden uitgebreid; niet alleen op het gebied van kwaliteit, maar ook als vertrouwenspersoon voor het gezin en andere zaken.
4. Ook onafhankelijke organisaties, zzp-ers en/of gepensioneerden die onderwijskundig onderlegd zijn met ervaring in het onderwijs en/of thuisonderwijs kunnen hier een rol in spelen.
5. Geef ruimte, dat maakt het thuisonderwijs ook zo bijzonder; het buitenshuis leren d.m.v. natuur, reizen, musea, alsmede meertaligheid, sport etc. Ondersteun als ouders aangeven waar ze moeite ervaren, help ze op een hoger niveau te komen zonder te dreigen.
6. Leg geen verplichte schooltoetsen op. Thuischool is geen schoolsysteem. Geef ouders zelf de ruimte om te bepalen hoe zij hiermee omgaan naar hun kind. Dit kan in samenspraak met TOV of NVvTO. Groei van kinderen kan zichtbaar worden in een persoonlijke en op het kind afgestemde portfolio, een evaluatie van beide ouders, alsook door een vertrouwenspersoon met opleiding en ervaring hierin. Het Basisschoolboek kan een leidraad zijn van hetgeen geleerd kan worden. Juist bij thuischool is het aan de ouders om hier een eigen lijn te hanteren afgestemd op richtingsbezwaar, leerstijl en eigenschappen van het kind. Als thuischool ouders zijn wij ons zeer bewust van de eindverantwoordelijkheid die op onze schouders rust, waardoor wij er op toe zullen zien én er naar toe werken dat onze kinderen straks een gezonde en actieve rol kunnen vervullen in de maatschappij.
7. (Onverwachte) bezoeken thuis en directe gesprekken met kinderen door leerplichtambtenaar of inspectie dragen niet bij aan een ondersteunende zorgverlening vanuit de overheid, eerder het tegenovergestelde.
8. Als de overheid zich opstelt zoals ze nu doet, blijft het de situatie van de grote boze wolf. Dat is bedreigend. Een vertrouwensbasis creëren kan niet wanneer er wordt bedreigd met inspectie en gemeente. In 2017 werden wij in Rotterdam tot een gesprek verplicht met de leerplichtambtenaar in combinatie met een onderwijskundige. Naast het opstellen van een scholenlijst, werden we bevraagd op ons richtingsbezwaar dat van rechtswege verkregen is. Ook werden we bevraagd op onze geloofsovertuiging. Draag zorg voor privacy van kinderen en ouders, die niet tegenstrijdig is met de grondwet.